
MONOGRAFIE PRAWNICZE

STANOWISKO PRAWNE
SYNDYKA W PROCESIE
DOTYCZĄCYM
MASY UPADŁOŚCI

PRZEMYSŁAW FELIGA

Wydawnictwo C. H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

PRZEMYSŁAW FELIGA • STANOWISKO PRAWNE SYNDYKA
W PROCESIE DOTYCZĄCYM MASY UPADŁOŚCI

Polecamy nasze publikacje:

Wieńczysław Grzyb

**REALNY ZBIEG PRZESTĘPSTW. ANALIZA DOGMATYCZNA
NA TLE KODEKSU KARNEGO Z 1997 R.**

Jarosław Zagrodnik

**MODEL INTERAKCJI POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZEGO
ORAZ POSTĘPOWANIA GŁÓWNEGO W PROCESIE KARNYM**

Krzysztof Kozłowski

**PRAWO ŁASKI PREZYDENTA RP. HISTORIA. REGULACJA.
PRAKTYKA**

Paweł Daniluk

PRZESTĘPSTWA PODOBNE W POLSKIM PRAWIE KARNYM

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

STANOWISKO PRAWNE
SYNDYKA W PROCESIE
DOTYCZĄCYM
MASY UPADŁOŚCI

PRZEMYSŁAW FELIGA

WYDAWNICTWO C. H. BECK
WARSZAWA 2013

Wydawca: Natalia Adamczyk

© **Wydawnictwo C. H. Beck 2013**

Wydawnictwo C. H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: GRAFOS
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-5171-1

ISBN e-book 978-83-255-5172-8

Książkę tę dedykuje mojej Mamie

Spis treści

Wstęp	XV
Wykaz skrótów	XIX
Bibliografia	XXVII
Rozdział I. Historycznoporównawcze i prawoporównawcze ujęcie stanowiska prawnego syndyka oraz jego udziału w procesie dotyczącym masy upadłości	1
§ 1. Uwagi wprowadzające.....	1
§ 2. Prawo rzymskie.....	2
§ 3. Prawo średniowieczne i kodeksowe.....	5
§ 4. Prawo krajowe.....	8
§ 5. Prawo międzynarodowe oraz regulacje prawne wybranych państw ..	18
Rozdział II. Dualizm stanowiska prawnego syndyka	31
§ 6. Uwagi wprowadzające.....	31
§ 7. Pojęcie dualizmu stanowiska prawnego syndyka w aspekcie teoretycznym.....	32
§ 8. Dualizm stanowiska prawnego syndyka w świetle regulacji Prawa upadłościowego i naprawczego.....	35
I. Status prawny syndyka.....	35
1. Teoria przedstawicielstwa	36
2. Teoria zajmowanego urzędu.....	43
II. Status prawny podmiotu wyznaczonego na syndyka	48
III. Charakter prawny powołania i odwołania syndyka	52
1. Charakter prawny powołania syndyka przez sąd i sędziego komisarza	52
2. Charakter prawny odwołania syndyka przez sąd i sędziego komisarza.....	55
§ 9. Znaczenie dualizmu stanowiska prawnego syndyka dla jego udziału w procesie dotyczącym masy upadłości.....	58
Rozdział III. Proces dotyczący masy upadłości jako skutek zbiegu norm prawnych	60
§ 10. Uwagi wprowadzające.....	60

§ 11. Zbieg norm prawnych prawa cywilnego i upadłościowego jako źródło prawne procesu dotyczącego masy upadłości	61
§ 12. Proces dotyczący masy upadłości jako skutek rzeczywistego zbiegu norm prawnych oraz taki proces w wykładniach doktrynalnej i operatywnej	63
§ 13. Analiza omówionych norm kolizyjnych, wykładni doktrynalnej oraz operatywnej odnoszących się do procesu dotyczącego masy upadłości (próba skonstruowania definicji procesu dotyczącego masy upadłości)	74
§ 14. Elementy kolizyjnych norm prawnych procesu dotyczącego masy upadłości.....	79
I. Proces i postępowanie upadłościowe jako kolidujące sądowe postępowania cywilne dotyczące masy upadłości.....	79
II. Podmiot procesu dotyczącego masy upadłości.....	85
III. Czas w procesie dotyczącym masy upadłości i jego znaczenie dla bytu prawnoprosesowego tego procesu.....	87
IV. Roszczenie procesowe odnoszące się do masy upadłości jako przedmiot procesu	88
1. Roszczenie procesowe jako przedmiot procesu	88
2. Pojęcie masy upadłości, jej charakter prawny i skład	94
3. Związek roszczenia procesowego z masą upadłości w procesie dotyczącym masy upadłości	100
§ 15. Cel i funkcja procesu dotyczącego masy upadłości.....	102
§ 16. Proces dotyczący i niedotyczący masy upadłości (kryteria podziału)	104
§ 17. Rodzaje procesów dotyczących masy upadłości	110
Rozdział IV. Pozycja prawna syndyka jako strony w procesie dotyczącym masy upadłości	114
§ 18. Uwagi wprowadzające	114
§ 19. Syndyk jako strona procesu cywilnego	114
I. Pozycja prawna syndyka jako strony w procesie w świetle regulacji Kodeksu postępowania cywilnego	115
1. Syndyk jako strona procesu cywilnego w aspekcie ogólnym	115
2. Ujęcie syndyka jako strony procesu cywilnego w znaczeniu procesowym oraz w znaczeniu formalnym w poglądach doktryny.....	119
II. Pozycja prawna syndyka jako strony procesu cywilnego w świetle regulacji Prawa upadłościowego i naprawczego.....	121
1. Syndyk jako strona według teorii przedstawicielstwa (syndyk jako „zastępca bezpośredni”)	121

2. Syndyk jako strona według teorii zajmowanego urzędu (syndyk jako „zastępca pośredni”)	124
3. Syndyk jako „nietypowy” zastępca pośredni strony	131
III. Pozycja prawna syndyka jako strony procesu cywilnego będącej zarządcą cudzego majątku w świetle regulacji Prawa upadłościowego i naprawczego oraz Kodeksu postępowania cywilnego	134
1. Syndyk jako „zarządca cudzego majątku” według Prawa upadłościowego i naprawczego	134
2. Syndyk jako „zarządca cudzego majątku” według Kodeksu postępowania cywilnego	137
§ 20. Przymioty syndyka jako strony procesu dotyczącego masy upadłości	139
1. Zdolność sądowa i procesowa syndyka	139
1. Zdolność sądowa syndyka	140
2. Zdolność procesowa syndyka	147
3. Braki zdolności sądowej i procesowej syndyka oraz skutki prawne tych braków	150
II. Legitymacja procesowa syndyka	153
1. Pojęcie legitymacji procesowej syndyka	154
2. Źródło normatywne legitymacji procesowej syndyka	156
3. Charakter prawny legitymacji procesowej syndyka	160
4. Rodzaje legitymacji procesowej syndyka	164
4.1. Legitymacja procesowa syndyka czynna i bierna	164
4.2. Legitymacja procesowa syndyka indywidualna i łączna	165
4.3. Legitymacja procesowa syndyka prywatna i publiczna	166
4.4. Legitymacja procesowa syndyka zwykła i nadzwyczajna	167
4.5. Legitymacja procesowa syndyka materialna i formalna	168
5. Skutki prawne braku legitymacji procesowej syndyka	174
§ 21. Oznaczenie syndyka jako strony i podpis syndyka w pisemnych czynnościach uczestników postępowania cywilnego oraz oznaczenie syndyka w pisemnych decyzyjnych czynnościach organów postępowania cywilnego	176
I. Oznaczenie syndyka jako strony w pisemnych czynnościach uczestników postępowania cywilnego	176
II. Podpis syndyka na pismach procesowych	180
III. Oznaczenie syndyka jako strony w pisemnych decyzyjnych czynnościach organów postępowania cywilnego	183

§ 22. Syndyk a pełnomocnictwo procesowe i prokura w procesie dotyczącym masy upadłości.....	187
I. Syndyk a pełnomocnictwo procesowe.....	188
1. Pojęcie pełnomocnictwa procesowego.....	189
2. Skutki prawne ogłoszenia upadłości likwidacyjnej dla pełnomocnictw procesowych udzielonych przez upadłego w procesie dotyczącym masy upadłości z udziałem syndyka.....	190
3. Dopuszczalność udzielenia przez syndyka pełnomocnictw procesowych w procesie dotyczącym masy upadłości.....	195
II. Syndyk a prokura.....	204
1. Pojęcie prokury.....	205
2. Skutki prawne ogłoszenia upadłości likwidacyjnej dla prokury ustanowionej przez upadłego w procesie dotyczącym masy upadłości z udziałem syndyka.....	206
3. Dopuszczalność ustanowienia prokury w procesie dotyczącym masy upadłości z udziałem syndyka.....	208
Rozdział V. Wstąpienie syndyka do procesu dotyczącego masy upadłości wszczętego przez dłużnika lub przeciwko niemu przed ogłoszeniem upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika	211
§ 23. Uwagi wprowadzające.....	211
§ 24. Zawieszenie postępowania na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 KPC.....	212
I. <i>Ratio</i> unormowania zawartego w art. 174 § 1 pkt 4 KPC.....	213
II. Przesłanki wydania przez sąd postanowienia na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 KPC.....	217
III. Wydanie przez sąd postanowienia na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 KPC.....	230
IV. Skutki procesowe wydania przez sąd postanowienia na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 KPC.....	237
V. Skutki procesowe naruszenia obowiązku wydania przez sąd postanowienia na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 KPC.....	248
§ 25. Podjęcie postępowania na podstawie art. 180 § 1 pkt 5 KPC.....	251
I. <i>Ratio</i> unormowania z art. 180 § 1 pkt 5 KPC.....	252
II. Rodzaje procesów dotyczących masy upadłości podlegających podjęciu na podstawie art. 180 § 1 pkt 5 KPC.....	254
III. Podjęcie postępowania dotyczącego mienia upadłego na podstawie art. 180 § 1 pkt 5 <i>in fine</i> KPC.....	265
1. Wydanie przez sąd postanowienia w przedmiocie wezwania syndyka do wzięcia udziału w sprawie.....	265
2. Sposób i forma złożenia oświadczenia przez syndyka o wstąpieniu bądź odmowie wstąpienia do postępowania...	267

3. Charakter prawny oświadczenia o wstąpieniu albo odmowie wstąpienia do postępowania.....	270
4. Wydanie przez sąd postanowienia o podjęciu zawieszzonego postępowania i skutki procesowe wydania takiego postanowienia	274
IV. Podjęcie postępowania dotyczącego masy upadłości innego aniżeli postępowanie dotyczące mienia upadłego na podstawie art. 180 § 1 pkt 5 <i>in principio</i> KPC	277
V. Podjęcie postępowania dotyczącego masy upadłości obejmującego wierzytelność podlegającą procedurze zgłoszenia i uznania w postępowaniu upadłościowym przeciwko syndykowi na podstawie art. 180 § 1 pkt 5 <i>in principio</i> KPC.....	280
Rozdział VI. Dopuszczalność prowadzenia przez syndyka lub przeciwko niemu procesu dotyczącego masy upadłości wszczętego przez upadłego lub przeciwko niemu po ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego	284
§ 26. Uwagi wprowadzające.....	284
§ 27. Dopuszczalność prowadzenia przez syndyka procesu dotyczącego masy upadłości wszczętego przez upadłego po ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego.....	285
§ 28. Kwestia dopuszczalności prowadzenia procesu dotyczącego masy upadłości przeciwko syndykowi wszczętego przeciwko upadłemu po ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego...	287
I. Koncepcje na temat niedopuszczalności prowadzenia przeciwko syndykowi procesu dotyczącego masy upadłości wszczętego przeciwko upadłemu po ogłoszeniu upadłości likwidacyjnej o roszczenie procesowe obejmujące wierzytelność podlegającą procedurze zgłoszenia i uznania w postępowaniu upadłościowym	287
1. Koncepcja odrzucenia pozwu z powodu niedopuszczalności drogi procesu cywilnego	287
2. Koncepcja odrzucenia pozwu z powodu przejściowej niedopuszczalności drogi sądowej.....	289
3. Koncepcja odrzucenia pozwu z powodu powagi rzeczy osądzonej	292
4. Koncepcja odrzucenia pozwu z powodu istnienia sprawy w toku	293
5. Koncepcja odrzucenia pozwu z powodu braku zdolności procesowej upadłego.....	295
6. Koncepcja odrzucenia pozwu z powodu braku legitymacji formalnej upadłego	297

7. Koncepcja oddalenia powództwa z powodu braku legitymacji procesowej upadłego	301
8. Koncepcja przekazania pozwu sędziemu komisarzowi jako zgłoszenie wierzytelności.....	302
9. Koncepcja zrzeczenia się przez wierzyciela prawa do zaspokojenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym.....	309
II. Dopuszczalność prowadzenia przeciwko syndykowi procesu dotyczącego masy upadłości wszczętego przeciwko upadłemu po ogłoszeniu upadłości likwidacyjnej o roszczenie procesowe obejmujące inne prawa aniżeli wierzytelności podlegające procedurze zgłoszenia i uznania w postępowaniu upadłościowym	313
Rozdział VII. Odrębności w zakresie wszczęcia, przebiegu i zakończenia procesu dotyczącego masy upadłości z udziałem syndyka	315
§ 29. Uwagi wprowadzające	315
§ 30. Możliwość wszczęcia procesu dotyczącego masy upadłości przez syndyka lub przeciwko niemu.....	315
I. Wszczęcie procesu dotyczącego masy upadłości przez syndyka	316
II. Wszczęcie procesu dotyczącego masy upadłości przeciwko syndykowi.....	316
III. Zapis na sąd polubowny a wszczęcie procesu dotyczącego masy upadłości przez syndyka lub przeciwko niemu	318
§ 31. Przebieg procesu dotyczącego masy upadłości z udziałem syndyka ...	320
I. Dokonywanie przez syndyka czynności procesowych materialno-dyspozycyjnych	321
II. Dopuszczenie dowodu z przesłuchania syndyka w charakterze strony oraz dowodu z zeznań syndyka w charakterze świadka	326
III. Dopuszczalność wystąpienia syndyka z procesów dotyczących masy upadłości	330
§ 32. Zakończenie procesu dotyczącego masy upadłości z udziałem syndyka	333
I. Pojęcie zakończenia procesu dotyczącego masy upadłości z udziałem syndyka.....	333
II. Zakończenie procesu dotyczącego masy upadłości z udziałem syndyka wskutek prawomocnego zakończenia procesu podczas trwania postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego	334
III. Zakończenie procesu dotyczącego masy upadłości z udziałem syndyka wskutek prawomocnego zakończenia postępowania	

upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego podczas trwania procesu	336
1. Sytuacje procesowe, w których dochodzi do zakończenia procesu dotyczącego masy upadłości z udziałem syndyka wskutek prawomocnego zakończenia postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego, podczas trwania procesu	336
2. Skutki procesowe zakończenia procesu dotyczącego masy upadłości z udziałem syndyka wskutek prawomocnego zakończenia postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego dla dalszego biegu procesu....	337
2.1. Wygaśnięcie funkcji syndyka i związana z tym utrata bytu syndyka jako strony procesu cywilnego	337
2.2. Przypadki następstwa procesowego w miejsce syndyka	339
2.3. Przypadki braku następstwa procesowego w miejsce syndyka	342
IV. Zakończenie procesu dotyczącego masy upadłości z udziałem syndyka wskutek wystąpienia syndyka z procesu podczas trwania procesu i postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego	344
V. Skutki procesowe czynności procesowych dokonanych przez podmiot, który był wyznaczony na syndyka po zakończeniu procesu dotyczącego masy upadłości z udziałem syndyka	344
Rozdział VIII. Szczególne rodzaje procesów dotyczących masy upadłości z udziałem syndyka	347
§ 33. Uwagi wprowadzające	347
§ 34. Syndyk w procesie dotyczącym masy upadłości o wyłączenie składnika majątkowego z masy upadłości	348
I. Charakter prawny powództwa	348
II. Termin do wytoczenia powództwa i jego charakter prawny....	351
III. Żądanie i podstawa faktyczna powództwa	354
IV. Właściwość i rozstrzygnięcie sądu	358
§ 35. Syndyk w procesie dotyczącym masy upadłości o uznanie czynności upadłego za bezskuteczną	359
I. Charakter prawny powództwa	359
II. Termin do wytoczenia powództwa i jego charakter prawny....	362
III. Żądanie i podstawa faktyczna powództwa	363
IV. Właściwość i rozstrzygnięcie sądu	364
§ 36. Syndyk w procesie dotyczącym masy upadłości w sprawach małżeńskich	365

---

§ 37. Syndyk w procesie dotyczącym masy upadłości w sprawach z zakresu prawa pracy	371
§ 38. Syndyk w procesie dotyczącym masy upadłości w sprawach transgranicznych.....	382
Rozdział IX. Stanowisko prawne syndyka w procesie dotyczącym masy upadłości a stanowisko prawne innych podmiotów postępowania cywilnego w procesie	397
§ 39. Uwagi wprowadzające	397
§ 40. Syndyk a stanowisko prawne innych podmiotów postępowania cywilnego uczestniczących w postępowaniu upadłościowym.....	398
I. Syndyk a stanowisko prawne nadzorcy sądowego w procesie dotyczącym masy upadłości.....	399
II. Syndyk a stanowisko prawne zarządcy w procesie dotyczącym masy upadłości	406
III. Syndyk a stanowisko prawne upadłego w procesie dotyczącym i nie dotyczącym masy upadłości	410
§ 41. Stanowisko prawne syndyka w procesie dotyczącym masy upadłości a stanowisko prawne innych podmiotów zarządzających masą majątkową w procesie dotyczącym masy majątkowej objętej zarządem.....	417
§ 42. Stanowisko prawne syndyka w procesie dotyczącym masy upadłości a stanowisko prawne prokuratora w procesach prowadzonych na podstawie art. 7 i 60 KPC.....	428
Podsumowanie	434
Indeks rzeczowy	439

Wstęp

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie zagadnień wiążących się ze stanowiskiem prawnym syndyka jako strony w strukturze statycznej i dynamicznej procesu dotyczącego masy upadłości.

Dla precyzyjnego ustalenia przedmiotu badań niezbędne jest uprzednie wyjaśnienie sposobu rozumienia w pracy pojęć stanowiska prawnego syndyka oraz procesu dotyczącego masy upadłości. Co się tyczy pierwszego pojęcia, zaprezentowano je w aspekcie dualizmu stanowiska prawnego syndyka, rozróżniając status prawny syndyka i status prawny podmiotu wyznaczonego na syndyka, oraz podjęto próbę wyjaśnienia, w jaki sposób tak rozumiane stanowisko prawne oddziałuje na udział syndyka w strukturze statycznej oraz dynamicznej procesu dotyczącego masy upadłości. Odnośnie do drugiego pojęcia, w pracy przyjęto, że proces dotyczący masy upadłości jest skutkiem rzeczywistego zbiegu norm prawnych (dwóch kolidujących cywilnych postępowań sądowych odnoszących się do masy upadłości), do którego mają zastosowanie nieco odmienne regulacje prawne w porównaniu z procesem niedotyczącym masy upadłości.

Po scharakteryzowaniu stanowiska prawnego syndyka jako przedmiotu badań, z punktu widzenia jego udziału w procesie dotyczącym masy upadłości, podjęto próbę określenia pozycji prawnej syndyka jako strony w takim procesie. W związku z tym niezbędne było wyjaśnienie kluczowych kwestii odnoszących się do syndyka jako strony procesu według Kodeksu postępowania cywilnego oraz Prawa upadłościowego i naprawczego, z uwzględnieniem pozycji prawnej syndyka jako strony będącej zarządcą cudzego majątku. Dla tej analizy znaczenie mają również przymioty strony, które poddano badaniu w kontekście dualizmu stanowiska prawnego syndyka, przyjmując, że zdolność sądowa oraz zdolność procesowa wiążą się ze statusem prawnym podmiotu wyznaczonego na syndyka, zaś legitymacja procesowa – ze statusem prawnym syndyka. Przedstawiono także, ze względu na znaczenie dla praktyki stosowania prawa, zagadnienia odnoszące się do oznaczania syndyka jako strony w pisemnych czynnościach procesowych oraz jego podpisu, a także kwestie nawiązujące do skutków prawnych ogłoszenia upadłości likwidacyjnej dla pełnomocnictw procesowych oraz prokury, udzielonych przez upadłego w procesie dotyczącym masy upadłości z udziałem syndyka oraz dopuszczalności ustanowienia pełnomocnika procesowego i prokury przez syndyka zajmującego pozycję prawną strony w takim procesie.

Po omówieniu kwestii, które zasadniczo wiążą się ze strukturą statyczną procesu dotyczącego masy upadłości, niezbędne jest również przedstawienie udziału syndyka w jego strukturze dynamicznej, z punktu widzenia odmiennych regulacji prawnych tego procesu w porównaniu z procesem niedotyczącym masy upadłości. Z tego względu omówione zostały zagadnienia wiążące się ze wstąpieniem syndyka do procesów dotyczących masy upadłości wszczętych przez dłużnika lub przeciwko niemu przed ogłoszeniem upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika oraz z dopuszczalnością prowadzenia przez syn-

dyka lub przeciwko niemu procesów dotyczących masy upadłości, wszczętych przez upadłego lub przeciwko niemu po ogłoszeniu upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego. Z tego też powodu poruszono w pracy problematykę odrębności w zakresie wszczęcia, przebiegu i zakończenia procesu dotyczącego masy upadłości z udziałem syndyka oraz szczególnych rodzajów procesów dotyczących masy upadłości z jego udziałem.

W zamiarze doprecyzowania stanowiska prawnego syndyka w procesie dotyczącym masy upadłości przedstawiono je w porównaniu ze stanowiskami prawnymi innych podmiotów postępowania cywilnego w procesie.

Przeprowadzone rozważania kończy krótkie podsumowanie, w którym podjęto próbę sformułowania kilku wniosków *de lege ferenda*.

Przedmiot badań w niniejszej pracy wpłynął na dobór badawczych metod prawniczych¹. Złożoność zagadnień wiążących się ze stanowiskiem prawnym syndyka w procesie dotyczącym masy upadłości nakazuje uwzględnienie pluralizmu metod badawczych. Dlatego w pracy posłużono się kilkoma metodami prawniczymi właściwymi ze względu na przedmiot analizy, co zwiększyło możliwość bardziej kompleksowego i pełnego przedstawienia podjętego tematu.

Zasadniczą metodą badawczą przyjętą w rozprawie jest metoda analizy dogmatycznej, w której uwzględniono logikę, argumentację, analizę i hermeneutykę². Metodę tę uzupełniono podejściem historycznym w prawoznawstwie, gdyż prawo stanowi część kultury społecznej (prawo jako zjawisko społeczne jest tworem historii) i wielu instytucji nie da się wyjaśnić bez poznania ich historycznej genealogii³. Dopelnieniem podejścia historycznego w prawoznawstwie jest metoda prawonoporównawcza⁴, która ma jednak w pracy znaczenie uboczne. Jako zasadniczy przedmiot badań komparatystycznych wybrano prawo niemieckie. Stanowi ono szczególnie przydatny materiał badawczy z punktu widzenia celu niniejszej pracy, gdyż historycznie prawo niemieckie obowiązywało w byłych dzielnicach pruskich, jego dorobek stanowił punkt wyjścia i podstawę wielu teoretycznych rozpraw polskich przedstawicieli nauki postępowania cywilnego i upadłościowego, zaś prawo polskie pozostawało i nadal pozostaje pod znacznym wpływem prawa niemieckiego.

---

¹ J. Stelmach, B. Bożek (Metody prawnicze, Kraków 2004, s. 34) zauważyli, że termin „metody prawnicze” może być postrzegany w trojaki sposób, a mianowicie jako metody: praktyczne (stosowane przez praktyków w interpretacji obowiązującego prawa), dogmatycznoprawne (stosowane w rozważaniach nad poszczególnymi instytucjami prawnymi), teoretyczne (stosowane w teorii prawa i filozofii). W niniejszym opracowaniu pojęcie metody prawniczej użyto w rozumieniu dogmatycznoprawnym.

² Zob. J. Stelmach, B. Brożek, Metody prawnicze, s. 37.

³ Według J. Bardacha (*Themis a Klio, czyli o potrzebie podejścia historycznego w prawoznawstwie*, [w:] Zagadnienia metodologiczne prawoznawstwa, pod red. J. Wróblewskiego, Wrocław 1982, s. 24, 26) podejście historyczne w prawoznawstwie implikuje szerszy aspekt badawczy aniżeli metoda historyczna, gdyż zakłada widzenie całościowe, które może zostać osiągnięte przez zastosowanie różnych metod badawczych, a nie wyłącznie zabiegi, jakie mogą zostać podjęte przy pomocy technik badawczych (*ibidem*, s. 23).

⁴ Zob. szerzej S. Rozmaryn, Z teorii badań i prac prawno-porównawczych, PiP 1966, Nr 2, s. 398; L. Lubiński, Przedmiot komparatystyki prawa procesowego, [w:] Proces cywilny. Nauka – Kodyfikacja – Praktyka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Feliksowi Zedlerowi, pod red. P. Grzegorzka, K. Knoppka, M. Walasika, Warszawa 2012, s. 1069 i n.

Z powodu zróżnicowanej struktury pracy, podstawową jednostką systematyzacyjną jest paragraf. Numeracja paragrafów wzrasta niezależnie od układu rozdziałów, dlatego w odesłaniach będą wskazane numery paragrafów bez oznaczania numeru rozdziałów, co ułatwi poruszanie się w tekście.

W pracy uwzględniono stan prawny obowiązujący na dzień 31.3.2013 r.

Monografia stanowi poprawioną wersję rozprawy doktorskiej obronionej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego w grudniu 2012 r.

Pragnę w tym miejscu serdecznie podziękować Promotorowi pracy – Panu prof. nadzw. dr. hab. *Sławomirowi Cieślakowi* za życzliwą opiekę i pomoc, której udzielił mi w toku przygotowania rozprawy, a ponadto za wsparcie merytoryczne, wnikliwe uwagi i wskazówki, które pozwoliły na właściwe ukształtowanie rozprawy.

Na ostateczny kształt monografii w istotny sposób wpłynęły cenne i wszechstronne uwagi Recenzentów – prof. nadzw. dr. hab. *Andrzeja Jakubeckiego* oraz prof. nadzw. dr. hab. *Józefa Jagiły*, którym składam serdeczne wyrazy podziękowania.

Słowa szczególnego podziękowania kieruję do Pana Profesora zw. dr. hab. *Janusza Jankowskiego* – Kierownika Katedry Postępowania Cywilnego i Uniwersytetu Łódzkiego – za wieloletnią opiekę naukową, okazaną pomoc i inspirację intelektualną do dalszej pracy naukowej.

Warszawa, czerwiec 2013 r.

dr *Przemysław Feliga*

Wykaz skrótów

1. Źródła prawa

- aust. KO ..... *Kaiserliche Verordnung* z 10.12.1914 r. über die Einführung einer Konkursordnung, einer Ausgleichsordnung und einer Anfechtungsordnung (RGBl. s. 337)
- BGB ..... *Bürgerliches Gesetzbuch* z 16.8.1896 r. (RGBl. s. 195)
- ChinKPC ..... ustawa z 9.4.1991 r. – Kodeks postępowania cywilnego uchwalona na 4. posiedzeniu Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych
- ChinPrUp..... ustawa z 27.8.2006 r. – Prawo upadłościowe przedsiębiorstw uchwalona na 23. posiedzeniu Komitetu Stałego 10. Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych
- C.Com..... Ordonnance n°2000-912 du 18 septembre 2000 relative à la partie Législative du Code de commerce, J.O. n°219 du 21 septembre 2000, p. 14783, texte n°22
- CzPrUp ..... Zákon 182/2006 ze dne 30.3.2006 o úpadku a způsobech jeho řešení (*insolvenční zákon*)
- dKPC..... rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 29.11.1930 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1930 r. Nr 83, poz. 651)
- EKPCz..... Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284)
- EGGVG..... *Einführungsgesetz zum Gerichtsverfassungsgesetz* z 27.1.1877 r. (RGBl. s. 77)
- InsO..... *Insolvenzordnung* z 5.10.1994 r. (BGBl. s. 2866)
- IO..... *Bundesgesetz über das Insolvenzverfahren (Insolvenzordnung – IO)* z 10.12.1914 r. (RGBl. s. 337)
- KC..... ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
- KH..... rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.6.1934 r. – Kodeks Handlowy (Dz.U. z 1934 r. Nr 57, poz. 502 ze zm.)
- KK ..... ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)

Wykaz skrótów

KomSEgzU	ustawa z 29.8.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376 ze zm.)
KP	ustawa z 26.6.1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.)
KPA	ustawa z 14.6.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 267 ze zm.)
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 ze zm.)
KrRejSU	ustawa z 20.8.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186 ze zm.)
KRO.....	ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2012 r. poz. 788 ze zm.)
KSCU	ustawa z 28.7.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.)
KSH.....	ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2000 r. Nr 94, poz. 1037 ze zm.)
KWU	ustawa z 6.7.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.)
KZ.....	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.10.1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz.U. z 1933 r. Nr 82, poz. 598 ze zm.)
LicSyndykU	ustawa z 15.6.2007 r. o licencji syndyka (Dz.U. Nr 123, poz. 850 ze zm.)
niem. KO	<i>Konkursordnung</i> vom 10.2.1877 r. (RGBl. s. 351)
öHGB	<i>Unternehmensgesetzbuch (Handelsgesetzbuch)</i> z 10.5.1897 r. (RGBl. s. 219)
öZPO	<i>Gesetz</i> z 1.8.1895 r. <i>über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten (Zivilprozessordnung)</i> (RGBl. s. 113)
PrAut	ustawa z 4.2.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.)
PrPrywM	ustawa z 4.2.2011 r. – Prawo międzynarodowe prywatne (Dz.U. Nr 80, poz. 432 ze zm.)
PrUp.....	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934 r. – Prawo upadłościowe (t.j. Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.)
PrUpN.....	ustawa z 28.2.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.)
PrUSP.....	ustawa z 27.7.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 427 ze zm.)